

Projekt riadenia a rozvoja Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

Aktuálny kontext podpory kultúry národnostných menšín

Kultúra národnostných menšín je

- široký mnohoúrovňový a komplexný fenomén,
- zložito štruktúrovaný pokiaľ ide o prvky KNM, úrovne aktérov i cieľové skupiny,
- s osobitnými špecifikami týkajúci každej národnostnej menšiny, ktorej príslušníci žijú na Slovensku,
- zložitý komplex aktérov podpory KNM, a to nie len podpory materiálnej, ale aj podpory na úrovni legislatívnych a inštitucionálnych rámcov na celoštátnej, regionálnej i lokálnej a miestnej úrovni.
- živý, vyvíjajúci sa organizmus.

Východiskom dobrého fungovania tohto fenoménu je jeho hlboké poznanie a ďalšie budovanie postavené na výsledkoch kvalitných analýz spoľahlivých údajov. To je predpokladom pre naplnenie poslania FPKNM ako nezávislej verejnoprávnej inštitúcie zameranej na podporu a stimuláciu kultúry národnostných menšín vytváraním podporných mechanizmov pre tvorbu a šírenie kultúrnych a vedeckých hodnôt a zároveň ako nástroja kultúrnej politiky SR a EÚ v tejto oblasti.

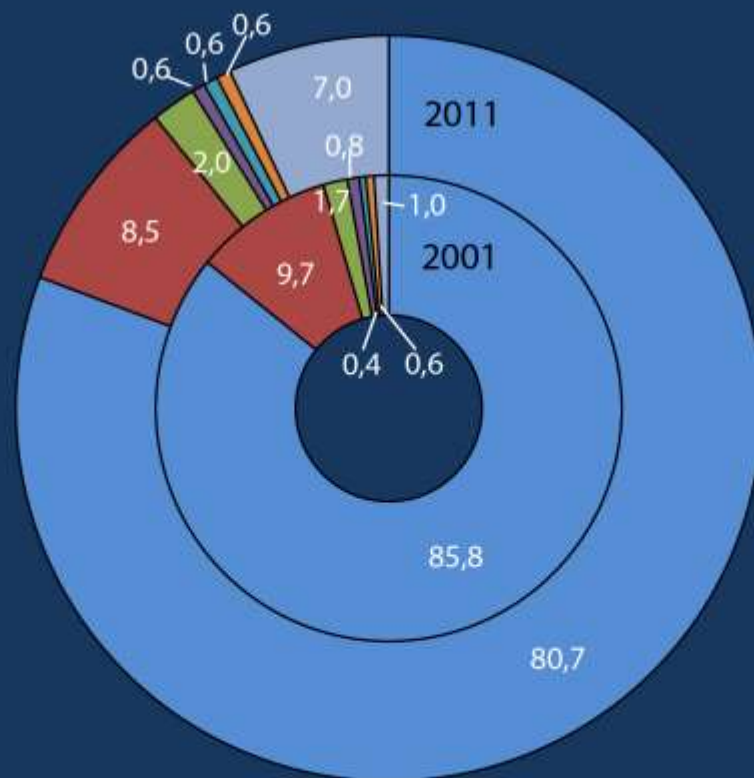
Demografické zloženie populácie SR z hľadiska národnostnej príslušnosti - 1991, 2001 a 2011

Národnosť	Trvalo bývajúce obyvateľstvo					
	2011		2001		1991	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Spolu	5 397 036	100,0	5 379 455	100,0	5 274 335	100,0
slovenská	4 352 775	80,7	4 614 854	85,8	4 519 328	85,7
maďarská	458 467	8,5	520 528	9,7	567 296	10,8
rómska	105 738	2,0	89 920	1,7	75 802	1,4
česká	30 367	0,6	44 620	0,8	52 884	1,0
rusínska	33 482	0,6	24 201	0,4	17 197	0,3
ukrajinská	7 430	0,1	10 814	0,2	13 281	0,3
nemecká	4 690	0,1	5 405	0,1	5 414	0,1
poľská	3 084	0,1	2 602	0,0	2 659	0,1
chorvátska	1 022	0,0	890	0,0	x	x
srbská	698	0,0	434	0,0	x	x
ruská	1 997	0,0	1 590	0,0	1 389	0,0
židovská	631	0,0	218	0,0	134	0,0
moravská	3 286	0,1	2 348	0,0	6 037	0,1
bulharská	1 051	0,0	1 179	0,0	1 400	0,0
ostatné	9 825	0,2	5 350	0,1	2 732	0,1
nezistená	382 493	7,0	54 502	1,0	8 782	0,2

Zdroj: ŠÚ SR

Demografické zloženie populácie SR z hľadiska národnostnej príslušnosti - 2001 a 2011

■ slovenská ■ maďarská ■ rómska ■ česká ■ rusínska ■ ostatné ■ nezistená

Spracoval : Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2012

Aktuálny kontext podpory kultúry národnostných menšín

Východiská

Medzinárodnoprávny rámec

Rámcový dohovor na ochranu práv národnostných menšín

Čl. 5 a 6. - strany sa zaväzujú podporovať podmienky na zachovanie a rozvíjanie kultúry nm, na zachovávanie základných prvkov ich identity, náboženstva, jazyka, tradícií a kultúrneho dedičstva a ducha tolerance a medzikultúrny dialóg a prijímať účinné opatrenia na podporu vzájomného rešpektovania a porozumenia a spolupráce medzi všetkými osobami žijúcimi bez ohľadu na ich etnickú, kultúrnu, jazykovú alebo náboženskú identitu zvlášť v oblasti vzdelávania, kultúry a médií.

Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov

Čl. 12 - zmluvné strany sa zaväzujú podporovať rôznorodé aktivity, a to v rozsahu závisiaceho od konkrétneho jazyka, vo vzťahu ku kultúrnym aktivitám a kultúrnym zariadeniam - najmä ku knižniciam, k videotékam, ku kultúrnym centráм, k múzeám, archívom, akadémiám, divadlám a ku kinám, ako aj k literárnym dielam a ku kinematografickej produkcii, k ľudovému kultúrnemu prejavu, festivalom, ku kultúrnemu priemyslu vrátane použitia nových technológií.

Aktuálny kontext podpory kultúry národnostných menšín

Východiská

Referenčný vnútroštátny legislatívny a politický rámec

Ústava SR v čl. 34 zaručuje právo občanov SR tvoriacim v Slovenskej republike národnostné menšiny alebo etnické skupiny na všestranný rozvoj, najmä právo **spoločne s inými príslušníkmi menšiny alebo skupiny rozvíjať vlastnú kultúru, právo rozširovať a prijímať informácie v ich materinskom jazyku, združovať sa v národnostných združeniach, zakladať a udržiavať vzdelávacie a kultúrne inštitúcie**. Podrobnosti ustanoví zákon.

Zákon č. 138/2017 o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín

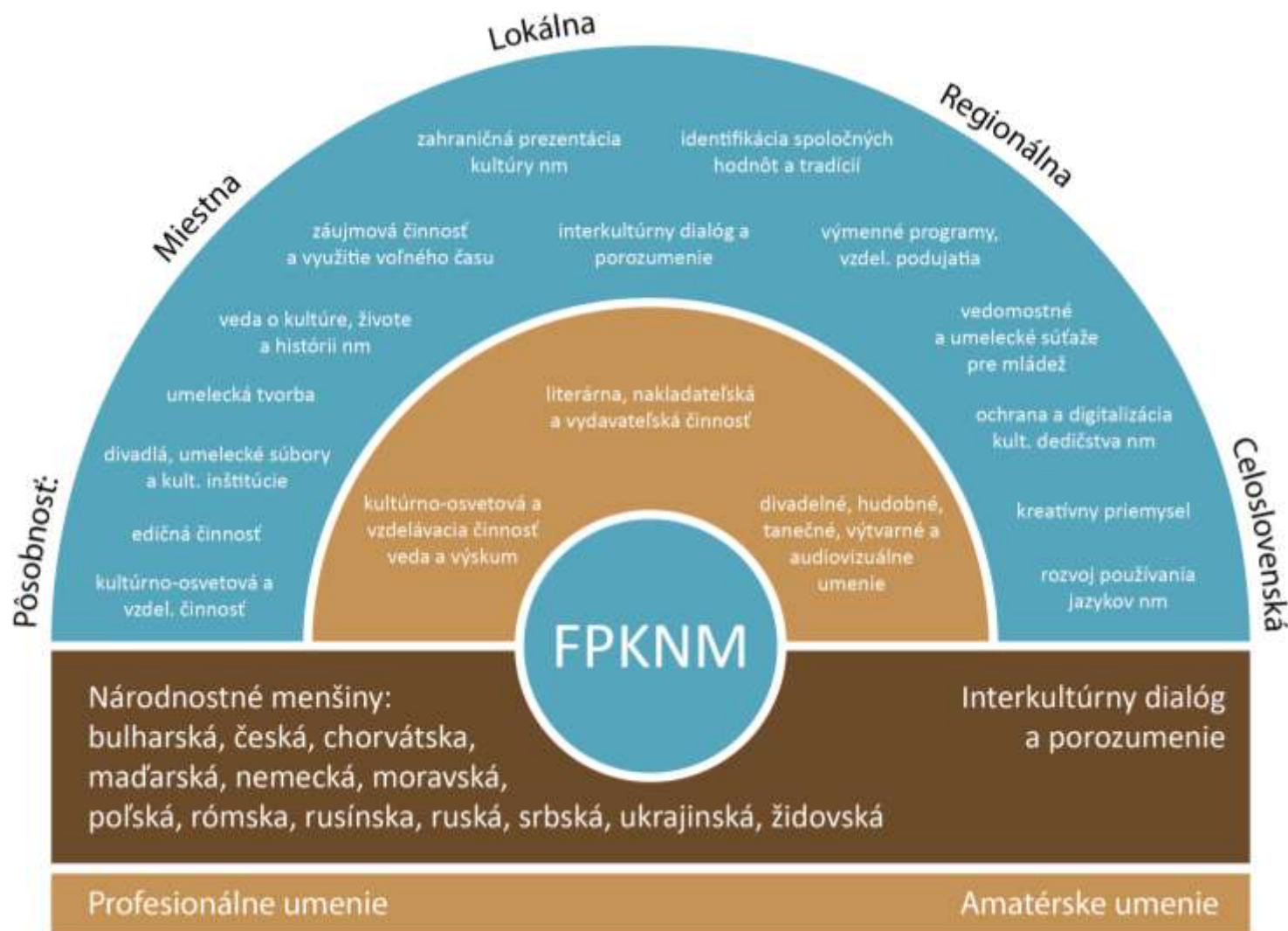
Programové vyhlásenie vlády na roky 2021 – 2024

- ochrana a podpora národnostných menšín - prirodzené poslanie;
- nie opatreniam smerujúcim k asimilácii,
- prijatie zákona o postavení národnostných menšín,
- osobitné postavenie rôznorodej kultúry národnostných menšín,
- vytvorenie legislatívneho rámca na zabezpečenie rozvoja kultúry príslušníkov národnostných menšín a tiež tzv. nových menšín na území Slovenska,
- reforma inštitucionálneho zabezpečenia, legislatívneho prostredia, finančných mechanizmov podpory kultúry príslušníkov nm v súlade s Ústavou SR a medzinárodnými záväzkami,
- základným nástrojom finančnej podpory neštátnej kultúry národnostných menšín je naďalej Fond na podporu kultúry národnostných menšín.

Akčný plán ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám

Fond na podporu kultúry národnostných menšín – pôsobnosť

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Misia – podpora a zabezpečenie zachovania, vyjadrenia, ochrany a rozvoja identity a kultúrnych hodnôt nm výchovy a vzdelávania k právam osôb patriacich k nm a interkultúrneho dialógu a porozumenia.

Vízia

- zefektívnenie fungovania FPKNM v zmysle jeho verejnoprávneho poslania,
- kontinuálne budovanie FPKNM ako modernej, priateľskej a flexibilnej inštitúcie poskytujúcej špecifické verejné služby,
- dobudovanie personálnych, administratívnych, materiálnych a iných kapacít,
- hľadanie efektívnejších spôsobov participatívnej komunikácie s menšinami a ich kultúrnymi organizáciami s cieľom naplniť základné poslanie FPKNM,
- revízia miery naplnenia účelu, vytýčených cieľov a stanovenie priorít na ďalšie obdobie so zreteľom na meniace sa spoločenské podmienky, očakávané i neočakávané výzvy na základe spoľahlivých analýz,
- prostredníctvom dialógu budovať dôveru zamestnancov.

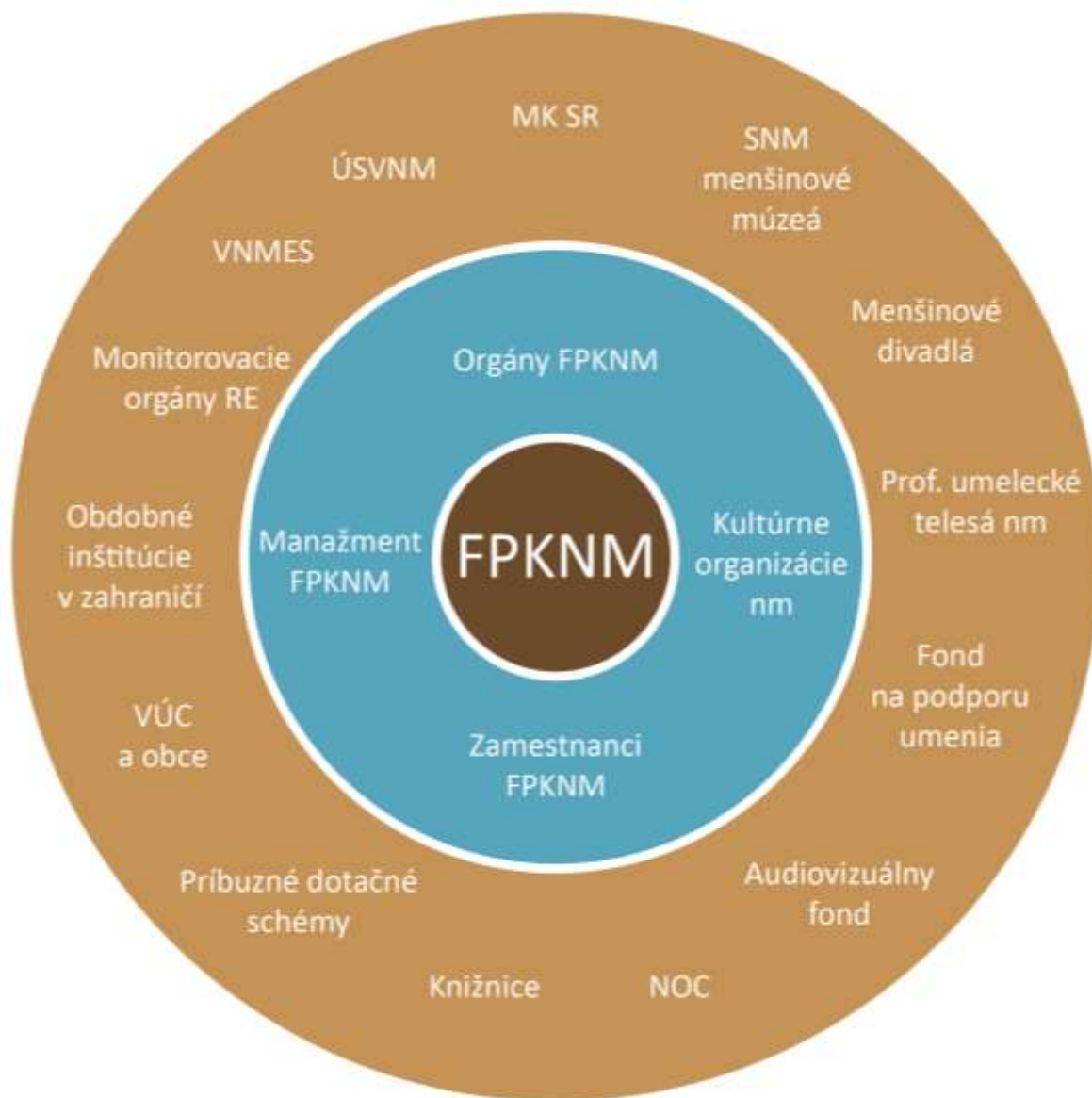
Hodnoty:

Transparentnosť
Otvorená komunikácia
Nestrannosť, objektivita
Rešpekt k rozmanitosti

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Prostredie a zainteresované strany

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Základné činnosti

- Poskytuje finančné prostriedky na podporu kultúrnych a vedeckých aktivít, šírenia a prezentácie výsledkov takýchto aktivít v SR a v zahraničí a riešenia dôsledkov krízovej situácie;
- monitoruje podporené projekty;
- vedie evidenciu žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov, žiadateľov o poskytnutie finančných prostriedkov a prijímateľov finančných prostriedkov;
- spolupracuje s orgánmi štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy, verejnoprávnymi inštitúciami a inými osobami v záujme vytvárania priaznivých podmienok na vznik, rozvoj, šírenie a prezentáciu kultúrnych a vedeckých aktivít národnostných menšín;
- spolupracuje s partnerskými organizáciami v zahraničí;
- kontroluje plnenie zmluvných záväzkov a vymáha pohľadávky vyplývajúce zo zmlúv uzatvorených s prijímateľmi finančných prostriedkov.

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Očakávania

Zabezpečenie:

- transparentného dotačného systému,
- funkčného spôsobu monitoringu podporených projektov,
- revízie výdavkov pre zvýšenie efektívnosti vynaložených finančných prostriedkov v súčinnosti so systematickým zberom dát,
- lepšieho dialógu o významnosti projektov a budúcich prioritách verejnoprávnej inštitúcie,
- debyrokratizácie dotačného procesu pre žiadateľov a interné procesy fondu,
- proaktívneho spoznávania potrieb a spätnú väzbu od súčasných aktérov kultúry národnostných menšín relevantnými metódami,
- zlepšenia a zefektívnenia komunikácie so žiadateľmi.

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Priority rozvoja

Inovácie založené na dátach:

- Základnou podmienkou rozvoja je uskutočnenie komplexnej analýzy poskytovania dotačnej podpory na základe ďalších zdrojov informácií s výpovednou hodnotou k posúdeniu účelnosti, transparentnosti a proporcionality (materiálnej a personálnej) a adekvátnosti podpornej činnosti za uplynulé tri roky v súčinnosti s analytickými kapacitami MK SR, iných rezortov a príbuzných fondov.
- Na základe výsledkov analýzy:
 - revidovať výdavky a optimalizovať náklady tak, aby boli využité predvídateľne, transparentne a účelne s osobitým zreteľom na zabezpečenie stability tímu zamestnancov,
 - alokovať voľné prostriedky na materiálne a personálne zabezpečenie monitoringu ďalších poddimenzovaných oblastí činnosti,
 - inovovať dotačný proces - zlepšiť transparentnosť, znížiť náročnosť,
 - vytvoriť funkčný mechanizmus efektívneho monitoringu realizácie projektov vychádzajúc zo skúseností obdobných inštitúcií a schém,
 - vytvoriť udržateľný mechanizmus systematického zberu dát umožňujúcich kvantitatívnu a kvalitatívnu analýzu.

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Priority rozvoja

Potreba dialógu smerom navonok i dovnútra:

- V záujme vytvárania priaznivých podmienok naplnenia poslania FPKNM je potrebné vytvoriť plán systematickej spolupráce s orgánmi štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy vrátane vyšších územných celkov, verejnoprávnymi inštitúciami a inými subjektmi, ako aj s partnerskými organizáciami v zahraničí. Verejnoprávna inštitúcia má byť v tomto smere otvorená širokej verejnej i odbornej diskusii.
- Najdôležitejším partnerom FPKNM v diskusii o jeho smerovaní musia byť zástupcovia nm a ich kultúrnych organizácií, a to nie len tí z volených orgánov FPKNM a VNMES. Je treba maximálne vyťažiť existujúce možnosti a zdroje informácií a iniciovať dopyt po projektoch zameraných na diskusiu o potrebách národnostných menšín na systematickej báze a umožniť skutočnú diskusiu o racionálnych požiadavkách a očakávaniach tých, ktorým je táto verejná služba primárne určená.

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Priority rozvoja

Flexibilná inštitúcia priateľská k adresátom verejnej služby:

- Hľadanie riešení debyrokratizácie - odbúravania administratívnej náročnosti, nevyváženého nasmerovania dotácií na druhú polovicu kalendárneho roka, zohľadňovania špecifík profesionálneho a amatérskoho umenia, celoročného pôsobenia spolkov, centier kultúry a periodickej tlače, viacročných projektov, spravodlivého regionálneho rozloženia dotácií.
- Flexibilné využitie nových on-line metód komunikácie, sprehľadnenie vnútorných predpisov, intenzívna práca so začínajúcimi žiadateľmi, zrozumiteľná a predvídateľná administrácia procesov, sprehľadnenie a obohatenie webového sídla a rozšírenie portfólia informácií zdieľaných na sociálnych sieťach zacielené na mladých a rôzne platformy – to všetko povedie k zlepšeniu komunikácie so žiadateľmi/prijímateľmi.
- Stanovovanie priorít sa musí zakladať na vyváženom prístupe k materiálnej i nemateriálnej podpore kultúry, výchovy a vzdelávania, vedy a výskumu, používania jazykov národnostných menšín i participácie.

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Priority rozvoja

Spoločenská zodpovednosť:

FPKNM v súlade s jeho verejnoprávnym poslaním musí rešpektovať princípy spoločenskej zodpovednosti:

- v sociálnej oblasti smerom k spravodlivým pracovným podmienkam zamestnancov a podpory rôznorodosti a férového prístupu so zreteľom na spokojnosť zamestnancov vo FPKNM a tiež vo vzťahu k prijímateľom,
- ekonomickej oblasti smerom k nulovej tolerancii korupcie, transparentným rozhodnutiam, spravodlivej súťaži, zelenému a sociálnemu verejnému obstarávaniu, hospodárnemu nakladaniu so štátnymi prostriedkami vo FPKNM a tiež vo vzťahu k prijímateľom,
- environmentálnej oblasti smerom k zavádzaniu ekologických štandardov, teda šetrením energií a zdrojov, minimalizovaním tvorby odpadu, recyklácie a eliminácie plastov vo FPKNM a tiež vo vzťahu k prijímateľom.

Ďakujem za pozornosť